

WYROK Z DNIA 11 WRZEŚNIA 2008 R.

IV KK 288/08

Stan ograniczonej poczytalności w stopniu określonym w art. 31 § 2 k.k. stanowi tak istotny element strony podmiotowej czynu, że powinien zawsze znaleźć odzwierciedlenie w opisie czynu przypisanego oskarżonemu oraz w jego kwalifikacji prawnej, także wówczas, gdy sąd nie stosuje nadzwyczajnego złagodzenia kary.

Przewodniczący: sędzia SN W. Kozielowicz (sprawozdawca).

Sędziowie SN: P. Hofmański, R. Malarski.

Sąd Najwyższy po rozpoznaniu w dniu 11 września 2008 r., sprawy Sebastiana B. skazanego z art. 278 § 1 k.k., art. 190 § 1 k.k., z powodu kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść od wyroku Sądu Rejonowego w C. z dnia 20 stycznia 2005 r.,

u c h y l i ł zaskarżony wyrok w części dotyczącej oskarżonego Sebastiana B. i sprawę w tym zakresie p r z e k a z a ł Sądowi Rejonowemu w C. do ponownego rozpoznania.

U Z A S A D N I E N I E

Prokurator Rejonowy w C. oskarżył Sebastiana B. i Henryka B. o to, że:

- I. w dniu 29 kwietnia 2002 r. w C. z terenu posesji przy ul. S., działając wspólnie i w porozumieniu zabrali w celu przywłaszczenia trzy arkusze

blachy o wymiarach 1 x 1,5 m, trzy arkusze blachy perforowanej w wymiarach 1 x 1 m i taśmy ze stali nierdzewnej do podawania karmy, o łącznej wartości około 500 zł, na szkodę Mariana G., tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k.,

a nadto Sebastiana B. o to, że:

II. w dniu 29 kwietnia 2002 r. w C. groził Marianowi G. pozbawieniem go życia, przy czym groźby te wzbudziły u pokrzywdzonego, uzasadnioną obawę, że będą spełnione, tj. o czyn z art. 190 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w C. wyrokiem z dnia 20 stycznia 2005 r., uznał Sebastiana B. za winnego popełnienia zarzucanych mu przestępstw z art. 278 § 1 k.k. i art. 190 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 i 3 k.k. wymierzył mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 20 stawek dziennych przy przyjęciu, że stawka dzienna wynosi 10 zł, a na podstawie art. 190 § 1 k.k. karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzekł karę łączną roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby. Natomiast Henryk B. został uznany za winnego popełnienia zarzucanego mu przestępstwa z art. 278 § 1 k.k. i za to na podstawie tego przepisu oraz art. 33 § 2 i 3 k.k. wymierzono mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat i grzywnę w liczbie 20 stawek dziennych, przy przyjęciu, że jedna stawka dzienna wynosi 10 zł.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się w dniu 28 stycznia 2005 r.

Od tego wyroku kasację złożył Prokurator Generalny. Zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej Sebastiana B. – na korzyść skazanego i **zarzucając** rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a to jest art. 413 § 1 pkt 1 k.p.k., poprzez pominięcie w opisie przypisanych oskarżonemu czynów okoliczności, iż w

czasie ich popełnienia miał on w stopniu znacznym ograniczoną poczytalność, a w konsekwencji pominięcie art. 31 § 2 k.k. w kwalifikacji prawnej tych czynów, **wniósł** o uchylenie zaskarżonego wyroku w tej części i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w C. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna.

Zgodzić się należy ze skarżącym, że wyrok w części dotyczącej skazanego Sebastiana B. został wydany z rażącym naruszeniem przepisu prawa procesowego wskazanego w zarzucie kasacji, a mianowicie art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k.

Sąd Rejonowy w C., w toku postępowania w niniejszej sprawie, dopuścił dowód z opinii biegłych psychiatrów w celu ustalenia poczytalności obydwu oskarżonych.

W sporządzonej opinii biegli nie stwierdzili u badanego Sebastiana B. ostrych zaburzeń psychotycznych, jednak rozpoznali u niego upośledzenie umysłowe stopnia umiarkowanego oraz zaburzenia osobowości typu charakteropatycznego. Z tego powodu biegli zaopiniowali, że Sebastian B. w czasie czynów miał w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozumienia jego znaczenia i kierowania swoim postępowaniem – w rozumieniu art. 31 § 2 k.k.

Natomiast w odniesieniu do Henryka B. biegli stwierdzili obniżenie sprawności intelektualnej oraz zaburzenia zachowania na podłożu organicznym i zaopiniowali, że brak jest podstaw do orzekania u niego ograniczonej lub zniesionej poczytalności w czasie czynu.

Pomimo takiej treści opinii Sąd Rejonowy w C. w zaskarżonym kasacją wyroku uznał oskarżonego Sebastiana B. za winnego popełnienia czynów opisanych w części wstępnej tego orzeczenia, zawierającej przytoczenie opisu i kwalifikacji prawnej czynów, których popełnienie zarzucił oskar-

żonemu prokurator, a zatem bez przyjęcia ustalenia o ograniczonej w stopniu znacznym poczytalności Sebastiana B. w dacie czynów.

Brak uzasadnienia tego wyroku nie pozwala na odniesienie się co do powodów, które były przyczyną takiego rozstrzygnięcia.

Nie ulega wątpliwości, że Sąd Rejonowy w C. tak określając przypisane Sebastianowi B. czyny oraz ich kwalifikację prawną, dopuścił się oczywistego naruszenia art. 413 § 1 pkt 2 k.p.k. nakazującego, by wyrok skazujący zawsze zawierał dokładne określenie czynu przypisanego oskarżonemu, tj. wskazanie czasu, miejsca, sposobu jego popełnienia oraz skutków, a także innych okoliczności, istotnych dla bytu i zakresu odpowiedzialności karnej za ten czyn, jego oceny karnoprawnej czy wymiaru kary.

Jest oczywiste, że ustalenie działania przez oskarżonego w czasie popełnienia przypisanych mu czynów w stanie ograniczonej w stopniu znacznym poczytalności było taką istotną okolicznością.

W orzecznictwie utrwalił się pogląd, że stan ograniczonej poczytalności w stopniu określonym w art. 31 § 2 k.k. stanowi istotny element strony podmiotowej czynu i musi zawsze znaleźć odzwierciedlenie w opisie czynu przypisanego oskarżonemu oraz jego kwalifikacji prawnej, nawet wówczas, gdy sąd nie stosuje nadzwyczajnego złagodzenia kary (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 października 1968 r., IV KR 188/68, OSNKW 1969, z. 5, poz. 52, z dnia 2 lutego 1974 r., II KR 269/73, OSNPG 1974, poz. 76, z dnia 16 maja 2000 r., III KKN 51/98, Lex nr 51448, z dnia 20 lipca 2007 r., III KK 486/06, Lex nr 310217).

Opisane uchybienie, ze względu na swój charakter, mogło mieć istotny wpływ na treść wydanego przez Sąd Rejonowy w C. wyroku, zwłaszcza w zakresie wymiaru kary.

Kierując się przedstawionymi wyżej względami Sąd Najwyższy z mocy art. 535 § 5 k.p.k. i art. 537 § 2 k.p.k. orzekł jak w wyroku.